

SAMMEN for rettferdighet

BÆREKRAFT - LOKALT & GLOBALT

Forord

Bærekraft handler om å ta vare på både mennesker, lokalsamfunn og natur slik at alle kan ha en god framtid. Vi ser i dag store utfordringer med klimaendringer, fattigdom og urettferdighet. Samtidig har vi muligheter til å gjøre en forskjell. Når vi snakker om bærekraft, handler det om å ta ansvar for skaperverket og for hverandre – et forvalteransvar vi som mennesker er gitt.

Dette kurset gir deg kunnskap om hvorfor bærekraft er viktig, og hvordan du selv kan bidra. Målet er ikke bare at du lærer fakta, men at du oppdager hvordan små valg i hverdagen kan være med på å skape endring. Sammen kan vi bygge en mer rettferdig verden, der flere får mulighet til å leve gode liv.

Vi håper kurset vil inspirere deg til å stille spørsmål, reflektere og se at du er en del av noe større. Bærekraft handler om framtiden – og den framtiden er også din.

Pinse Ung

Kurset **Sammen for rettferdighet** er utviklet av Pinse Ung i samarbeid med Pinse Bistand med midler finansert av Norad via Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner.

Bærekraft

LOKALT OG GLOBALT

Forord

Leksjon 1

En verden i endring

Er bærekraft nytt for kirken

Leksjon 2

Hva er egentlig rettferdighet

Linda Mtoto - Barnas stemmer må høres

Leksjon 3

Likeverd – Hva betyr det egentlig?

Likeverd i praksis – lærdom fra Kenya

Leksjon 4

Mindre ulikhet – Hvordan? (I Want to graduate)

Leksjon 5

Hvordan skape trygghet.

Arbeidsark

Anbefalt tidsplan for gjennomføring

Invitasjon til å bli med på kurset

Bidra du også!

Læreplan

Kildeliste

En verden i endring – hvorfor FNs bærekraftsmål angår oss alle

Se for deg at du våkner en dag i år 2050. Hvordan ser verden ut da? Er luften ren, er det nok mat til alle, og får barn i alle land gå på skole? Eller lever vi i en verden der klimaendringer, fattigdom og krig har fått vokse seg enda større? Det er nettopp slike spørsmål som ligger bak FNs bærekraftsmål.

I 2015 ble verdens ledere enige om 17 mål som skal gjøre kloden mer rettferdig, trygg og bærekraftig innen år 2030. Målene handler om alt fra å utrydde fattigdom og sult, til å sikre utdanning, likestilling, ren energi og klimaansvar. Aldri før har verdens land blitt enige om en så omfattende plan for framtida. Men selv om politikere og FN har lagt rammene, er det våre valg – både små og store – som avgjør om vi lykkes.

Hvorfor er dette viktig for oss?

Mange tenker kanskje at fattigdom og klimaendringer først og fremst er utfordringer langt borte. Men sannheten er at verden henger sammen. Når isen smelter på Grønland, stiger havet på Filippinene. Når bønder i Kenya mister avlingene sine på grunn av tørke, påvirker det matprisene her hjemme. Og når barn i Mosambik får bedre utdanning, er det ikke bare deres fremtid som blir lysere – det kan også bidra til en mer stabil og fredelig verden for oss alle.

Som ungdommer i Norge er dere en del av denne historien. Hver gang dere velger å sykle i stedet for å bli kjørt, eller sier nei

til klær som er laget under dårlige forhold, bidrar dere til at verden tar et lite skritt nærmere målene.

Bærekraftsmålene i bistandsprosjekter

Her i Norge kan vi lett føle oss langt unna verdens store utfordringer, men norske organisasjoner er aktivt med i arbeidet. Pinse Bistand har for eksempel prosjekter i flere afrikanske land, i samarbeid med lokale partnere.

Her er noen av prosjektene:

Redusering av vold og overgrep mot unge i Eswatini

Jenters skolegang i Mosambik

Styrking av lokalsamfunn med grønn energi

Beskytte barn mot overgrep i Kenya og Uganda

Nye muligheter for ungdom i Kenya

Kvinner i ledelse i Kenya

Du finner alle prosjektene til Pinse Bistand her:

Gjennom slike prosjekter får mennesker nye muligheter, og samfunn bygges sterkere. Når en jente i Mosambik får sjansen til å fullføre skolen, eller når en landsby i Uganda får tilgang til grønn energi, er det ikke bare et enkeltmenneske som får et bedre liv – det er et skritt i retning av å nå bærekraftsmålene.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Se video om
Bærekraftsmålene her:
Laget av FN-Sambandet
Norge

En felles dugnad

FNs bærekraftsmål er som et gigantisk gruppeprosjekt – et samarbeid på tvers av land, kulturer og generasjoner. Ingen kan gjøre alt, men alle kan gjøre noe. Og kanskje er det nettopp

dere – dagens ungdom – som kan ta stafettpinnen videre og sørge for at verden i 2050 er et godt sted å leve.

Er bærekraft nytt for kirken?

Tenk dere at hele verden har blitt enige om en stor dugnad. Det er det FNs bærekraftsmål handler om – en plan for hvordan vi kan skape en bedre framtid for både mennesker og natur. Målene handler om å bekjempe fattigdom og sult, sørge for utdanning og rettferdighet, og ta vare på jorda vi bor på.

For kirken er dette viktig, fordi Bibelen lærer oss at Gud har skapt jorda og at vi skal ta vare på den. «Jorden og det som fyller den, hører Herren til» (Salme 24,1). Å følge Jesus handler ikke bare om å tro,

men også om å elske vår neste og være med på å gjøre verden mer rettferdig.

Når kirken engasjerer seg i bærekraftsmålene, er det derfor ikke noe nytt – det er egentlig å fortsette det oppdraget Gud alltid har gitt oss: å bry oss om de fattige, arbeide for fred og rettferdighet, og verne om skaperverket.

Så kan vi stille spørsmålet: Hva kan vi gjøre – vi som klasse, menighet og enkeltpersoner – for å bidra til denne store dugnaden?

Refleksjonsspørsmål

Når du hører om FNs bærekraftsmål, hvilket mål tenker du er viktigst? Hvorfor?

.....

Hvordan henger dette sammen med det Jesus sier om å elske Gud og din neste?

.....

Hva tror du kirken kan gjøre for å bidra til at målene nås – både i Norge og i andre land?

.....

Hva kan DU som enkeltperson gjøre i hverdagen for å ta vare på mennesker eller naturen?

.....

Diskusjonsoppgaver (grupper på 3-4 elever)

Prioriteringslek:

Dere får utdelt 5 bærekraftsmål (f.eks. utrydde fattigdom, god helse, rent vann, likestilling, stoppe klimaendringene). Diskuter og ranger målene fra viktigst til minst viktigst. Klarer dere å bli enige?

Hva ville Jesus gjort?

Velg ett av bærekraftsmålene og diskuter: *Hvordan tror dere Jesus ville reagert på denne utfordringen i dag?*

Kirken i lokalsamfunnet: Forestill dere at menigheten deres får 100.000 kr til et prosjekt som skal støtte ett av bærekraftsmålene. Hva ville dere brukt pengene på? Hvorfor?

Hverdagsvalg: Lag en liste over fem små ting ungdom kan gjøre i hverdagen for å bidra til en mer bærekraftig verden.

Aktivitet: Bibel og bærekraftsmål Grupper på 2-3 elever.

Les en bibeltekst sammen, og koble den til et av FNs bærekraftsmål.

Fattigdom

«Lukk villig opp hånden for din bror, for de nødlidende og fattige i landet ditt!» (5. Mos 15,11)

- Hvilket bærekraftsmål passer dette til?
- Hva kan teksten lære oss om hvordan vi bør leve i dag?

Rettferdighet

«Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn.» (Matt 5,9)

- Hvordan kan dette henge sammen med målet om fred og rettferdighet i verden?
- Hvordan kan ungdom være med på å «skape fred» i sin egen hverdag?

Skaperverket

«Jorden og det som fyller den, hører Herren til.» Salme 24,1)

- Hvilket bærekraftsmål tenker dere denne teksten handler om?
- Hvordan kan vi vise respekt for jorden i hverdagen?

Likestilling og omsorg

«Her er ikke jøde eller greker, slave eller fri, mann og kvinne. Dere er alle én i Kristus Jesus.» (Gal 3,28)

- Hvordan utfordrer denne teksten oss til å se på andre mennesker?
- Hvordan kan den kobles til bærekraftsmål om likestilling og rettferdighet?

Hva er egentlig rettferdighet?

Har du noen gang følt at noe var urettferdig? Kanskje du måtte rydde kjøkkenet mens søsteren din slapp unna. Eller at noen i klassen fikk bedre karakter enn deg, selv om dere jobbet like mye. Rettferdighet er noe vi alle kjenner på, men hva betyr det egentlig?

Rettferdighet – et gammelt spørsmål

Filosofen Aristoteles sa allerede for over 2000 år siden at rettferdighet handler om å behandle like tilfeller likt, og ulike tilfeller ulikt – på en rett måte. Det høres kanskje komplisert ut, men det betyr egentlig at vi må finne ut hva som er rett å gjøre i en bestemt situasjon.

Ulike former for rettferdighet

Det finnes mange måter å forstå rettferdighet på:

Fordelingsrettferdighet: Handler om hvordan goder og byrder fordeles. Er det rettferdig at noen har mye penger og ressurser, mens andre nesten ikke har noe?

Gjengjeldelsesrettferdighet: Handler om hva som er en rimelig straff eller reaksjon hvis noen gjør noe galt. Er det rettferdig at alle som jukser på en prøve får samme konsekvens?

Sosial rettferdighet: Handler om hvordan vi kan skape et samfunn hvor alle har like muligheter, uansett bakgrunn, kjønn eller hudfarge.

Rettferdighet i hverdagen

Rettferdighet er ikke bare noe politikere og filosofer diskuterer. Vi møter det hele tiden:

På fotballbanen – når dommeren dømmer likt for begge lag.

I vennegjengen – når alle får være med på leken.

I samfunnet – når alle har rett til utdanning, helse og trygghet.

Martin Luther King Jr.

I dag snakker vi også om global rettferdighet. Er det rettferdig at vi i Norge bruker masse naturressurser, mens barn i andre land vokser opp uten rent vann eller nok mat? Dette er spørsmål FNs bærekraftsmål prøver å svare på.

Rettferdighet handler ikke bare om lover og regler – det handler også om oss selv. En rettferdig person prøver å være ærlig, behandle andre med respekt og stå opp for de som blir urettferdig behandlet.

Hva synes du er det mest urettferdige i verden i dag?

Hvordan kan du selv være mer rettferdig i hverdagen?

Tror du rettferdighet alltid betyr at alle får det samme – eller kan det noen ganger bety at noen får mer enn andre?

Rettferdighet er altså både enkelt og vanskelig. Enkelt fordi vi alle kjenner følelsen av urettferdighet. Vanskelig fordi vi ikke alltid er enige om hva som faktisk er rettferdig.

Linda Mtoto – Barnas stemmer må høres

I grensebyen Busia, mellom Kenya og Uganda, vokser mange barn opp med urettferdighet som en del av hverdagen. Barnearbeid, vold i hjemmet og manglende skolegang rammer tusenvis. Linda Mtoto-prosjektet, som betyr ”beskytt barnet” på swahili, arbeider for å snu denne virkeligheten.

Gjennom lokale kirker, skoler, frivillige og myndigheter skapes håp om en tryggere barndom – i tråd med FNs bærekraftsmål om utdanning, rettferdighet og likestilling.

Achieng (14): Drømmen om skolegang

Achieng måtte slutte på skolen for å jobbe på markedet og senere i en bar.

Hun ble fratatt retten til å være barn. Gjennom Linda Mtoto fikk hun plass i en barnerettighetsklubb, og med støtte fra prosjektet kunne hun vende tilbake til skolebenken.

Nå drømmer hun om å bli lærer. Hennes historie handler ikke bare om personlig styrke, men også om Bærekraftsmål 4: God utdanning. Ingen barn skal tvinges ut av klasserommet fordi familien er fattig.

Brian (12): En urettferdig dom

Brian ble utsatt for vold i hjemmet. Da han fortalte det videre, ble saken tatt opp i en lokal landsbydomstol. Løsningen ble en advarsel til foreldrene – og volden fortsatte.

Linda Mtoto jobber for at barns rettigheter skal beskyttes i rettssystemet, ikke ties ned. Dette er et eksempel på Bærekraftsmål 16: Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner. Barn må kunne stole på at myndigheter faktisk beskytter dem.

Kampen for likestilling og trygghet

Mange jenter i Busia opplever press til tidlige ekteskap eller blir utnyttet seksuelt. Linda Mtoto arrangerer kampanjer mot barneekteskap og overgrep, og gir både gutter og jenter undervisning om rettigheter.

Dette er en direkte innsats for Bærekraftsmål 5: Likestilling mellom

kjønnene. Når jenter får samme mulighet til utdanning og beskyttelse som gutter, får hele samfunnet en bedre fremtid.

Fattigdom og ulikhet

I Busia lever mange familier under fattigdomsgrensen. Når barn blir nødt til å jobbe, går det utover skolegangen. Linda Mtoto støtter familier med kunnskap og lokale nettverk som kan hindre at barn faller utenfor.

Dette henger tett sammen med Bærekraftsmål 1: Utrydde fattigdom og Mål 10: Mindre ulikhet. Når barn får skolegang og rettigheter, brytes fattigdomsspiralen.

Hvorfor er dette viktig?

Linda Mtoto handler ikke bare om å hjelpe enkeltbarn. Det er et arbeid som knytter Busia til en global kamp for rettferdighet. Når Achieng kan gå på skolen, Brian blir hørt i rettssystemet, og jenter får si nei til barneekteskap, så er det små skritt mot å oppfylle bærekraftsmålene.

Dette er en påminnelse om at urettferdighet ikke bare er et lokalt problem, men et globalt ansvar.

Linda Mtoto viser hvor mye en forskjell det kan gjøre når barn får trygghet og utdanning. Når barn blir beskyttet, kan de drømme større, lære mer og bidra til et bedre samfunn i fremtiden.

Prosjektet minner oss også om noe viktig: barns rettigheter gjelder overalt. Enten man bor i Norge, Kenya eller Uganda, fortjener alle barn å vokse opp trygt, få utdanning og bli respektert som mennesker.

Oppfølgingsspørsmål til gruppen

Hvilket bærekraftsmål synes du er viktigst i historien om Achieng?

Hvordan kan vi påvirke kenyanske myndigheter til å gjøre en forskjell.

Hvordan kan vi i Norge bidra til å nå bærekraftsmålene i Busia?

Gruppeoppgave – Rettferdighet i barns liv

Hver gruppe får et case fra Busia (basert på reelle utfordringer):

Et barn som må slutte på skolen for å forsørge familien.

En jente som blir utsatt for tvangsekteskap.

En gutt som jobber ulovlig som grensebærer (smugling).

Spørsmål til gruppene:

Hva er urettferdig i denne situasjonen – og for hvem?

Hvis rettferdighet betyr at «like tilfeller skal behandles likt, og ulike tilfeller ulikt», hva vil være en rettferdig løsning for dette barnet?

Hvilken rolle kan lokalsamfunnet (ikke bare staten) ha i å skape mer rettferdighet?

Filosofisk samtale: «Hva er rettferdighet»

Innledning til klassen:

«Rettferdighet kan bety at alle barn skal ha samme muligheter – men betyr det også at alle skal få det samme?»

Åpne spørsmål til samtale i sirkel:

1. Er det rettferdig at noen barn må jobbe i stedet for å gå på skole, hvis familien deres er fattig?
2. Kan det noen ganger være rettferdig å behandle barn ulikt?

3. Hva er forskjellen på rettferdighet og likhet?

4. Kan urettferdighet i Kenya og urettferdighet i Norge forstås som del av samme utfordring?

5. Hvordan kan vi snakke om rettferdighet uten å dele verden inn i «hjelpere» og «ofre»?

Changemaker HANDELSPILET

Noe av forklaringen på forskjellene mellom fattige og rike land i verden finnes i verdens handelssystem. Handelsspillet, utviklet av

Changemaker, er laget for å illustrere dette. Spillet passer for ungdommer mellom 13 og 18 år.

[illegible]

har som mål å beskytte barn i denne regionen mot utnyttelse og overgrep, styrke barns rettigheter, forhindre omsorgssvikt og redusere risikoen for alvorlige krenkelser .

I Kenya og Uganda
FINNES 80 000
ofre for
menneskehandel
-halvparten er barn

Likeverd - Hva betyr det egentlig? Ubunifu

Likeverd – et kall til rettferdighet

Gjennom historien har mennesker kjempet for å bli sett som likeverdige. Fra de store frigjøringsbevegelsene på 1900-tallet, som avskaffelsen av apartheid i Sør-Afrika, til kvinnekampen og borgerrettsbevegelsen i USA, er kampen for likeverd en rød tråd i vår felles menneskelige historie. Likeverd er ikke et mål som kan tas for gitt – det må stadig gjenerobres.

Likeverd starter i menneskets kjerne

Psykolog Vigdis Lysne peker på at likeverd handler om mer enn lover og rettigheter. Det handler om å anerkjenne det sanne selvet hos et menneske – de følelsene og erfaringene som gjør oss unike. Hun viser hvordan barn utvikler selvfølelse gjennom å bli møtt med respekt, og at denne selvfølelsen er grunnlaget for vekst. Uten likeverd stenges noen ute, og fellesskapet mister ressurser som kunne skapt utvikling. Likeverd, sier hun, er derfor et fundament både for individets og samfunnets blomstring.

Likeverd på tvers av nord og sør

Mens Lysne taler om individet, peker Nita Kapoor på de globale strukturene som kan hindre likeverd. Hun utfordrer oss i nord til å legge fra oss forestillingen om at vi alltid er «hjelperne» og «definerer» hva utvikling betyr. Kapoor minner oss om at ekte likeverd først oppstår når vi erkjenner at vi har like mye å lære av land i sør som de har å lære av oss. Det betyr å bytte briller – å se verden med andres øyne.

Likeverd og bærekraftsmålene

FNs bærekraftsmål bygger videre på denne forståelsen. Mål 10 (mindre ulikhet) og mål 5 (likestilling mellom kjønnene) understreker at verden trenger mer enn økonomisk vekst – vi trenger samfunn bygget på likeverd. I bibelsk perspektiv finner vi det samme budskapet: alle mennesker er skapt i Guds bilde (1. Mos 1,27), og derfor er alle like mye verdt.

Ubunifu – kreativitet for en ny fremtid

Ordet Ubunifu betyr kreativitet på swahili . Det er også navnet på et ungdomsprosjekt i Turkana, Nord-Kenya, der utfordringene er store: arbeidsledighet, klimakrise, voldelige konflikter og mangel på utdanningsmuligheter . Mange unge som faller utenfor skolen, ender i bandittvirksomhet, rusmisbruk eller blir rekruttert inn i voldelige grupper.

Ubunifu-prosjektet ønsker å snu denne utviklingen ved å:

gi ungdom yrkesopplæring og
entreprenørskapsmuligheter.

tilby alternative leveveier som er
tilpasset klimaendringene.

bygge fred mellom folkegrupper
gjennom dialog og samarbeid.

styrke unges selvfølelse og tro
på at de har verdi.

Historier fra ungdom i Turkana

I samtaler med ungdom i prosjektet fortalte en jente fra Lodwar at hun tidligere hadde vurdert å slutte på skolen for å hjelpe familien med husarbeid og vannhenting. Gjennom Ubunifu fikk hun delta i et opplæringsprogram i småbedriftsutvikling. Nå selger hun grønnsaker fra en liten kjøkkenhage og har råd til å kjøpe skoleuniform til søsknene sine .

En ung gutt fra Katilu fortalte at han hadde vært nær ved å bli rekruttert til en væpnet gruppe. «Jeg så ingen fremtid her,» sa han. Men etter å ha fått opplæring i motorsykkelmekanikk gjennom Ubunifu, kan han nå livnære seg på ærlig arbeid. «Jeg føler at jeg har fått en ny sjanse,» forteller han.

Disse historiene viser hvordan likeverd ikke bare er en idé, men noe som skapes i praksis når ungdom får mulighet til å bruke sine evner og drømmer kreativt.

Oppgaver

1. Egenrefleksjon

Når har du kjent på følelsen av å bli sett og verdsatt – eller det motsatte?

Hvordan tror du livet ditt hadde sett ut om du ikke hadde hatt tilgang til skole?

2. Diskusjon i grupper (2–3 personer)

Hvilke «kulturelle briller» tror du vi i Norge ofte bruker når vi snakker om Afrika?

Hvordan kan vi lære å se mer med «Ubunifu-briller» – kreative og likeverdige perspektiver?

3. Bibel og likeverd

Les Apostlenes gjerninger 10,34–43:

«Da begynte Peter å tale: Nå forstår jeg virkelig at Gud ikke gjør forskjell på folk, men tar imot den som frykter ham og gjør det som er rett, fra et hvilket som helst folk. Dette er det budskapet Gud sendte til Israels folk da han forkynte det gode budskap om

fred ved Jesus Kristus, han som er alles Herre... Og han bød oss å forkynne for folket og vitne om at han er den som Gud har bestemt til å dømme levende og døde. Om ham vitner alle profetene at hver den som tror på ham, skal få tilgivelse for syndene ved hans navn.»

Egenrefleksjon

Hvorfor tror du Peter understreker at Gud «ikke gjør forskjell på folk»?

Hva betyr det for deg å høre at Jesus er «alles Herre»?

Diskusjon i grupper (2–3 personer)

Hvordan kan dette bibelavsnittet utfordre oss i møte med mennesker som er annerledes enn oss selv – i kultur, religion eller livsstil?

Kan dere finne eksempler i dagens samfunn hvor noen blir behandlet som om de er «mindre verdt»?

Hvordan kan vi som fellesskap reagere på dette?

Hvordan kan kirken i Norge være med på å vise at evangeliet gjelder alle – i ord og handling?

Matteus 7,12 (Den gyldne regel)

«Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal også dere gjøre mot dem.»

Et enkelt og praksisnært vers om respekt og likeverd i hverdagen.

Hva betyr dette verset for vår forståelse av likeverd?

Hvordan kan dette knyttes til FNs bærekraftsmål og Ubunifu-prosjektets mål om å gi ungdom nye muligheter?

Filosofisk samtale: «Hva betyr det å ha verdi?»

Innledning til klassen:

I Ubunifu-prosjektet i Kenya møter vi ungdom som tidligere sto uten muligheter, men som nå får yrkesopplæring og kan skape seg en framtid. En jente har startet grønnsakshage og kan betale søskenas skoleuniform, en gutt ble motorsykkelmekaniker i stedet for å bli rekruttert til en væpnet gruppe.

Sokratiske spørsmål til samtale i sirkel:

1. Hva vil det si at et menneske har verdi?

2. Er verdien vår knyttet til hva vi kan gjøre (arbeid, skoleprestasjoner) – eller til hvem vi er?

3. Hvis Gud «ikke gjør forskjell på folk» (Apg 10,34–43), hva betyr det for hvordan vi bør møte mennesker som lever under helt andre forhold enn oss?

4. Er det mulig å skape ekte likeverd mellom ungdom i Norge og Kenya? Hvordan?

Spillforslag: «Ressurs-lotteriet»

Formål: Å erfare ulikheter i livssjanser og diskutere hvordan prosjekter som Ubunifu kan utjevne forskjeller.

Regler:

Klassen deles i grupper på 4–5.

Hver gruppe trekker et «livskort» (for eksempel: norsk ungdom med tilgang til gratis skolegang, kenyansk ungdom i Turkana uten jobb, flyktningbarn, rik familie i storby osv.).

Hver gruppe får deretter «ressurskort» (utdanning, jobbmulighet, helsetilgang, støtte fra familie, mikrolån, eller ingen ressurser).

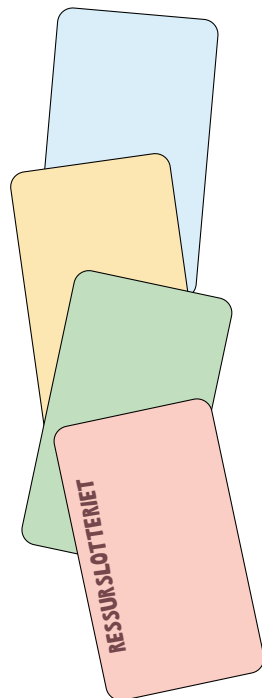
Oppgave: Diskuter hvordan livssituasjonen deres utvikler seg de

neste 10 årene, basert på kortene.

Etterpå trekkes et «Ubunifu-kort» som gir ungdom i Turkana tilgang til yrkesopplæring eller entreprenørskap. Gruppen reflekterer over hvordan dette endrer livshistorien.

Avslutning: Samtale i plenum om hvor stor forskjell små ressurser kan gjøre.

**Spillkortene finnes i arbeidsarkene.*

Ubunifu-aksjon

Gruppen kan samle inn penger til å støtte konkrete tiltak i Ubunifu. For eksempel:

100 kroner kan bidra til frø og utstyr for en liten kjøkkenhage.

500 kroner kan være et tilskudd til kurs i yrkesopplæring (mekanikk, frisør, sying).

1000 kroner kan bidra til å starte en liten elevbedrift i Kenya.

En gruppe kan sette seg et konkret mål: «Vi samler inn 3000 kr som kan gi tre ungdommer yrkesopplæring i Turkana.»

2. Elevbedrift eller innsamlingsaksjon

Start en elevbedrift med produkter knyttet til likeverd og kreativitet (for eksempel bærenett, plakater, håndlagde kort, en konsert).

Inntektene går til Ubunifu.

Deltakerne lærer samtidig om entreprenørskap – akkurat det samme som ungdommene i Kenya gjør i prosjektet!

3. Kunnskap og bevissthet

Lag en plakatutstilling eller en kortfilm om likeverd og Ubunifu som kan vises på skolen/ kirken.

Del kunnskapen i sosiale medier med hashtagen #Ubunifu. #pinsebistand

På den måten bidrar elevene til å spre forståelse for at likeverd er globalt.

4. Bønn og fellesskap

Å være med i bønn kan være en måte å støtte prosjektet på.

Klassen kan også skrive brev eller tegninger til ungdom i Kenya (dersom prosjektet har ordninger for dette).

5. Engasjement i lokalmiljøet

Inviter foreldre, menighet eller lokalsamfunn til et arrangement (f.eks. «Ubunifu-kveld») hvor deltakerene presenterer hva de har lært, og samler inn midler.

Deltakerne kan bli «ambassadører for likeverd» i sitt eget nærmiljø.

På denne måten kan elevene oppleve at de ikke bare snakker om likeverd, men faktisk gjør likeverd i praksis – både lokalt og globalt.

Du finner mer informasjon
om prosjektet på
Pinse Bistand

LEKSJON 4

En gammel
kamp
i ny drakt

Mindre ulikhet

– en kamp for verdighet og muligheter

Kampen mot ulikhet er like gammel som menneskesamfunnene selv. Allerede i antikken diskuterte filosofer som Aristoteles hvordan rettferdighet best kunne forstås – om det handlet om likebehandling, eller om fordeling av goder etter behov og innsats. Historisk sett har samfunn alltid vært preget av forskjeller i makt, rikdom og status, men i moderne tid har ulikhet blitt et globalt anliggende. Forskere peker på at ulikhet i stor skala ofte har blitt redusert først gjennom store omveltninger – kriger, revolusjoner eller omfattende velferdsreformer.

I dag er kampen for mindre ulikhet en del av FNs bærekraftsmål (mål 10), og den handler ikke bare om penger, men også om rettigheter, representasjon og like muligheter i livets avgjørende faser.

Norge – et likestilt samfunn med skjulte forskjeller

Norge er internasjonalt kjent for små forskjeller og et sterkt velferdssystem. Likevel viser forskning at forskjellene øker – særlig i byene. Oslo beskrives i nyere forskning som en “delt by”, hvor livslengde, utdanningsnivå og helse varierer dramatisk mellom øst og vest. Den norske selvforståelsen som et egalitært samfunn utfordres dermed av virkeligheten.

Samtidig peker stemmer fra minoritetsmiljøer på at likeverd ikke bare

handler om penger, men også om hvem som får definere hva som er “normalen”. Nita Kapoor, som har arbeidet med globalt samarbeid, minner oss om at nord ofte beholder definisjonsmakten, mens sør tillegges rollen som den som skal hjelpes.

Mosambik – utdanning som vei ut av ulikhet

I et globalt perspektiv er ulikhet mer dramatisk. I Mosambik er avstanden mellom fattige og rike stor, og jenter rammes hardest. Mange faller fra skolen på grunn av barneekteskap, tidlig graviditet eller mangel på ressurser.

Prosjektet I want to graduate (2025–2029) har som mål å gi jenter i distriktene Maputo og Inhambane tilgang til god utdanning. Prosjektet bygger på prinsippet om at utdanning ikke bare handler om å lære å lese og skrive, men om verdighet og muligheter til å bryte ut av fattigdomssykluser. Digni fremhever at initiativet er forankret i “Leave No One Behind”-prinsippet – altså at selv de mest sårbare skal inkluderes.

Samtidig viser erfaringer fra ungdomspolitik i Mosambik at unge ofte har liten reell innflytelse i beslutningsprosesser, til tross for offisielle strategier. Det er derfor avgjørende at prosjekter som dette også styrker ungdoms egen stemme og deltakelse.

Egenrefleksjon

1. Hva mener du er den største utfordringen jenter i Mosambik møter når det gjelder å fullføre skolegangen?
2. Hvorfor er utdanning en nøkkel for å redusere ulikhet i et samfunn?
3. I prosjektet vektlegges jenters rett til utdanning. Hva slags liknende utfordringer tror du finnes i Norge – selv om konteksten er annerledes?
4. Tenk på et tilfelle der noen i Norge faller utenfor utdanningssystemet (f.eks. frafall i videregående). Hvilke paralleller ser du til situasjonen i Mosambik?
5. Hvordan tror du ulikhet påvirker barns selvfølelse og fremtidstro?

Gruppeoppgaver

Caseanalyse: Les om en jente i Mosambik som får mulighet til å fortsette på skolen gjennom prosjektet. Diskuter i gruppa hvilke ringvirkninger dette kan ha for hennes familie, lokalsamfunn og for samfunnet generelt.

Sammenligning: Lag en oversikt over hva som skaper ulikhet i utdanning i Mosambik og i Norge. Diskuter hva som er likt og hva som er forskjellig.

Løsninger: Hva slags tiltak kunne bidra til å redusere ulikhet i utdanning i deres eget nærmiljø? Tenk både på skole, fritid, økonomi og inkludering.

Rollelek: Forestill dere at dere er representanter fra myndigheter, kirke og lokalbefolkning i Mosambik. Hva slags prioriteringer ville dere hatt for å redusere ulikhet i utdanning?

Refleksjonsspørsmål (ulikhet i Mosambik og Norge)

I Mosambik handler ulikhet ofte om tilgang til grunnleggende rettigheter (utdanning, helse, trygghet). I Norge handler ulikhet ofte om sosiale og økonomiske forskjeller innad i et ellers rikt samfunn. Hvilke skjulte former for ulikhet ser du i Norge i dag?

Hvordan kan samfunnsutvikling – både i Mosambik og i Norge – skape nye former for skjult ulikhet (f.eks. digital eksklusjon, psykisk helse, boligmarked)?

Norge har et sterkt velferdssystem, men likevel vokser ulikheten mellom bydeler (jf. forskning på Oslo). Hvorfor tror du ulikhet kan øke selv i et rikt samfunn?

Diskuter: Er det alltid slik at økonomisk vekst fører til mindre ulikhet? Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvordan kan vi som enkeltmennesker være med på å bygge mer rettferdige samfunn – både her hjemme og globalt?

Ana sin historie

Denne historien er fiktiv, men bygger på de reelle utfordringene og løsningene prosjektet beskriver i Maputo og Inhambane i Mosambik.)

Ana er 14 år og bor i en liten landsby i Inhambane-provinsen. Hun pleide å gå på skole, men de siste månedene har hun vært mye borte. Moren ble syk, og som eldste datter måtte Ana ta ansvar for småsøsknene og husarbeidet. I tillegg begynte faren å snakke om at hun snart måtte gifte seg – noe som ofte oppleves som en “sikker” løsning for familien.

En ungdomsarbeider, tilknyttet I want to graduate-prosjektet, merket at Ana ikke lenger kom på skolen. Hun besøkte familien, snakket med foreldrene om betydningen av utdanning og hvordan jenter som fullfører skolen har større muligheter senere i livet. Sammen med

landsbyens lærere fant de praktiske løsninger: en nabo i prosjektets kvinnegruppe kunne hjelpe med husarbeidet, slik at Ana kunne gå tilbake til skolen.

Gjennom ungdomsklubben i landsbyen møtte Ana andre jenter i lignende situasjoner. Der snakket de om rettigheter, selvtillit og fremtidsdrømmer. Ana våget for første gang å si høyt at hun ønsket å bli sykepleier – en drøm hun tidligere holdt for seg selv.

Et år senere satt Ana i klasserommet igjen – denne gangen hver dag. Foreldrene hadde sett hvordan hun trivdes, og faren hadde lagt bort tanken om tidlig ekteskap. Prosjektets støtte hadde gitt Ana muligheten til å fortsette utdanningen – og dermed en reell sjanse til å bryte ut av fattigdom og ulikhet.

Praktiske oppgaver og spill

Ressursfordelingsspill: Elevene deles i grupper som får ulike mengder “ressurser” (f.eks. papir, penner, tid) for å løse samme oppgave. Diskusjon etterpå: Hvordan opplevdes det å ha mye eller lite? Hva er rettferdig fordeling?

“Reis deg opp hvis...”: En leser opp påstander (“reis deg opp hvis du noen gang har følt deg urettferdig behandlet”, “reis deg opp hvis du tror utdanning er en menneskerett”). Dette skaper refleksjon gjennom fellesskap.

Gi jenter muligheten til å fullføre skolen

I Mosambik er utdanning langt fra en selvfølge. Altfor mange jenter mister skolegangen sin på grunn av fattigdom, barneekteskap eller fordi de må ta ansvar hjemme. Når jenter faller fra, taper hele samfunnet.

FN kaller utdanning “den største likestillings- og utviklingsmotoren vi har”. Derfor er dette prosjektet ikke bare et spørsmål om skoledager, men om rettferdighet, verdighet og fremtid.

Prosjektet I want to graduate jobber for at flere jenter skal få den sjansen de fortjener – til å gå på skolen, drømme stort og bygge en fremtid. Gjennom samarbeid med lokalsamfunn, lærere og foreldre legges

det til rette for at jenter ikke skal måtte velge mellom utdanning og overlevelse. Pinse Bistand har en ordning som gjør at hver krone du gir blir tidoblet gjennom Norad-midler. Det betyr at et lite bidrag kan få enorm effekt.

100 kroner fra deg kan bli til 1000 kroner i prosjektet.

Det betyr at selv et lite bidrag får stor kraft. Når du støtter I want to graduate, investerer du ikke bare i én jente – du investerer i rettferdighet, like muligheter og en bedre fremtid for hele lokalsamfunn.

Bli med – gi utdanning, gi håp, gi jenter muligheten til å si:

“Jeg vil – og jeg kan – fullføre.”

LEKSJON 5

Hvorfor er trygghet så viktig?

Hva betyr det egentlig å være trygg? Er det å ha låst døra om kvelden, å vite at man har venner som stiller opp – eller å føle at man kan være seg selv uten å bli dømt? Trygghet er mye mer enn fravær av fare. Det handler om å kunne leve et liv der man slipper å gå rundt med en klump i magen.

Forskning viser at barn og unge som føler seg trygge, har lettere for å lære, bygge gode vennskap og utvikle seg som mennesker. Når tryggheten forsvinner, kan det skape stress, frykt og uro – og gjøre det vanskelig å konsentrere seg eller stole på andre.

Trygghet finnes på mange nivåer

Fysisk trygghet: Det handler om å vite at du ikke blir utsatt for vold, overgrep eller mobbing. At du har et hjem å bo i, mat på bordet og kan gå trygt til skolen.

Psykologisk trygghet: Dette handler om følelsen inni deg. At du vet at noen bryr seg om deg, at du har venner og voksne du kan stole på, og at du kan være deg selv uten å bli latterliggjort.

Sosial trygghet: Ingen liker å føle seg utenfor. Sosial trygghet betyr å høre til i et fellesskap, å bli respektert og tatt på alvor.

Økonomisk trygghet: For noen ungdommer er det en selvfølge å ha klær, mobil og mulighet til å være med på aktiviteter. For andre er økonomien hjemme stram, og det kan skape utrygghet.

Samfunnsmessig trygghet: Vi lever i et land med lover, rettigheter og demokrati. Det gir en grunnleggende trygghet som ikke alle i verden har.

Eksistensiell trygghet: Noen finner trygghet i troen sin, andre i å vite at de er en del av noe større – en familie, en kultur, en vennegjeng.

Når trygghet blir et dilemma

Men trygghet er ikke alltid enkelt. Noen ganger må vi stille vanskelige spørsmål:

Trygghet eller frihet? Skal vi overvåkes mer for å hindre kriminalitet – selv om det betyr mindre privatliv?

Rettferdighet eller utrygghet? Er det rettferdig at barn i Norge har gratis skole og helsehjelp, mens barn i andre land mangler dette?

Beskyttelse eller selvstendighet? Hvor mye skal foreldre skjerme deg fra farer – og hvor mye skal du få prøve og feile selv?

Egenrefleksjon

Hva får deg til å føle deg trygg i hverdagen?

Hvordan kan du bidra til at andre føler seg trygge?

Er det mulig å være helt trygg – eller er trygghet egentlig en følelse som vi skaper sammen?

Trygghet er ikke bare noe vi har, men noe vi bygger – i vennegjengen, i familien, på skolen og i samfunnet.

Spørsmålet er:

Hvordan kan vi gjøre verden litt tryggere – både for oss selv og for andre?

Drømmer, kamp og håp i Eswatini

Forestill deg at du vokser opp i et land der tradisjoner er sterke, men mulighetene små. Der mange unge får livet snudd på hodet på grunn av vold eller tidlige graviditeter. Dette er virkeligheten for mange ungdommer.

Eswatini er et lite land i det sørlige Afrika, klemmt mellom Sør-Afrika og Mosambik. Landet er omtrent på størrelse med Hedmark fylke, men livet der er veldig annerledes.

Mange familier har lite penger, og arbeidsledigheten er høy. Eswatini har også en av verdens høyeste forekomster av HIV/AIDS. Det betyr at mange barn vokser opp uten foreldre, og mange ungdommer får et stort ansvar altfor tidlig.

Samtidig er Eswatini et land med sterke tradisjoner. Her bestemmer kongen mye,

og gamle skikker og kjønnsroller kan gjøre det vanskelig for jenter å få like muligheter som gutter.

Når vold og tidlige graviditeter stopper utdanning

En av de største utfordringene for ungdom i Eswatini er kjønnsbasert vold og tenåringsgraviditeter. Mange jenter opplever press, overgrep eller blir gravide i ung alder. Når det skjer, faller de ofte ut av skolen. Og uten utdanning er det vanskelig å få jobb senere. Dermed fortsetter fattigdommen fra generasjon til generasjon.

NATICC – håp midt i hverdagen

Her kommer NATICC inn i bildet. Det er en lokal organisasjon som jobber i sørdelen av Eswatini, i en region som

heter Shiselweni. Prosjektet deres har et stort mål: å skape trygge lokalsamfunn der ungdom kan fullføre skolen og leve uten frykt for vold.

Hvordan gjør de det?

De arrangerer samtaler og workshops i lokalsamfunn, kirker og skoler, der både ungdom og voksne kan snakke om vanskelige temaer som vold, kjønnsroller og seksualitet.

De lærer opp lokale ledere, lærere og pastorer til å bli gode forbilder og til å stå opp mot urett.

De starter ungdomsgrupper og skoleklubber der ungdom får kunnskap om kropp, rettigheter og livsmestring – og støtte til å si nei til press.

Et glimt av forandring

Ruth, en 16 år gammel jente, er en av dem som har fått hjelp av NATICC. Hun hadde opplevd overgrep og mistet troen på seg selv. Gjennom prosjektet fikk hun støtte, veiledning og hjelp til å bygge opp selvtilliten. Med den støtten klarte hun å konsentrere seg om skolen og besto eksamen med toppkarakterer.

Ruth er bare én av tusenvis av ungdommer som får håp og en ny start gjennom prosjektet.

Hvorfor angår dette oss?

Når vi lærer om Eswatini og NATICC, ser vi hvordan FNs bærekraftsmål henger sammen med virkelige liv:

Mål 3: God helse – å beskytte ungdom mot vold og overgrep.

Mål 4: God utdanning – å sørge for at alle får mulighet til å gå på skolen.

Mål 5: Likestilling mellom kjønnene – å gi jenter og gutter like sjanser.

Historiene fra Eswatini minner oss om at kampen for rettferdighet og utdanning er global. Og selv om vi bor langt unna, kan vi engasjere oss, lære mer – og kanskje bidra til at flere ungdommer som Ruth får muligheten til å følge drømmene sine.

Egenrefleksjon

Hva overrasket deg mest med situasjonen i Eswatini?

Rettferdighet og muligheter

Hvordan ville livet ditt vært annerledes dersom du hadde vokst opp i Eswatini?

Hva tenker du om at mange ungdommer i Eswatini ikke får samme muligheter som ungdom i Norge?

Kjønnsroller og likestilling

Hvorfor tror du at jenter i Eswatini ofte møter flere hindringer enn gutter?

Kjenner du igjen noen liknende utfordringer knyttet til kjønnsroller i ditt eget samfunn, selv om de kanskje ser annerledes ut?

Betydningen av fellesskap

Hvor viktig tror du det er for ungdom i Eswatini å ha organisasjoner som NATICC i lokalsamfunnet?

Kan du tenke på en situasjon der fellesskap og støtte fra andre har hjulpet deg eller noen du kjenner?

Ruth fant tilbake til drømmene sine

Hvordan en 16 år gammel jente fra Eswatini kjempet seg gjennom mørket med hjelp fra NATICC

Ruth var bare 16 år da livet hennes ble snudd opp ned. Hun vokste opp sammen med sin mor, som alene gjorde alt hun kunne for å gi datteren en trygg oppvekst. Men i nabolaget lurte farene. En eldre mann begynte å utnytte henne, og overgrepene førte til at Ruth mistet både tryggheten og troen på seg selv.

En hemmelig kamp

Overgrep setter dype spor. For Ruth kom det til uttrykk i søvnløse netter, dårlig konsentrasjon, manglende appetitt og et ønske om å trekke seg unna andre mennesker. Hun var fanget i skam og frykt, og alt hun drømte om for fremtiden virket uoppnåelig.

Til slutt ble hun oppdaget av politiet i byen Nhlangano, som henviste henne til organisasjonen NATICC for hjelp.

En ny start gjennom fellesskap

Hos NATICC ble Ruth møtt med åpenhet, varme og støtte. Hun fikk delta i Litsemba Lami Support Group, en gruppe for unge som hadde opplevd seksuelle

overgrep. Gjennom 13 samlinger fikk hun psykososial støtte, livsmestringstrening og bearbeidet traumer gjennom kreative aktiviteter som kunstterapi.

Hun fikk også oppfølging gjennom hjemmebesøk fra NATICC-teamet, som støttet både henne og moren i hverdagen.

Etter hvert ble Ruth med i en ungdomsklubb. Der møtte hun andre som ville skape endring i lokalsamfunnet. Hun ble kjent som en aktiv og engasjert deltaker, full av ideer og med et brennende engasjement for å gjøre en forskjell.

Et lys i mørket

Med støtte fra NATICC klarte Ruth å gjenvinne selvtilliten. Hun begynte å tro på seg selv igjen, og klarte å konsentrere seg om det hun ønsket mest: å bygge en bedre fremtid.

Da hun tok sine eksterne eksamener på ungdomstrinnet, fikk hun det beste resultatet det er mulig å oppnå – en første klasse med utmerkelse, tilsvarende toppkarakter.

Selv sa hun:

«Hvis det ikke hadde vært for den kjærligheten og støtten jeg fikk fra NATICC,

illustrasjonsfoto

hadde jeg aldri klart dette. De var min styrke da jeg var svak.»

En stemme for andre

Ruths historie er sterk fordi den viser at selv i møte med vold og overgrep finnes det håp. Hun er ikke bare et offer – hun

har blitt et forbilde. Hun drømmer nå om å bruke erfaringene sine til å hjelpe andre ungdommer som står i samme situasjon.

Historien hennes minner oss om at trygghet, støtte og fellesskap kan være nøkkelen til å endre liv.

Refleksjonsspørsmål

Hva tror du ga Ruth mest styrke til å komme seg videre etter de vanskelige opplevelsene?

Hvorfor er det så viktig å ha fellesskap og voksne som støtter, når man har opplevd noe vondt?

Hvordan kan en historie som Ruths inspirere oss til å stå opp for

rettferdighet der vi bor?

Hvilke av FNs bærekraftsmål passer spesielt godt til Ruths historie, og hvorfor?

Tenk på et øyeblikk i ditt eget liv da noen støttet deg. Hvordan påvirket det deg?

Hvis jeg var Ruth" – skriveøvelse

Les Ruths historie (fra NATICC).

Elevene skal skrive et lite brev fra Ruth til en jevnaldrende i Norge. Hva ville hun fortalt? Hva ville hun ønsket at andre skulle vite om livet hennes og drømmene hennes?

Del i små grupper, og diskuter: Hvordan ville jeg selv følt meg i Ruths situasjon?

Holdningslinjen – Hvor står du?

Læreren leser opp påstander, f.eks.:

Elevene stiller seg på en linje i rommet (enig – litt enig – uenig).

Etterpå: Diskuter hvorfor de valgte sin posisjon. Dette gir bevissthet om egne holdninger og åpner for refleksjon.

"Alle skal ha like muligheter, uansett kjønn."

"Tradisjoner er viktigere enn forandring."

"Det er ikke min jobb å bry meg om problemer i andre land."

enig

Litt enig

uenig

Filosofisk samtale: «Trygghet - hva er det?»

Problemstilling:

"Er trygghet en rettighet vi har – eller noe vi må skape sammen?"

Oppfølgings spørsmål til samtale i sirkel:

1. Hva betyr det egentlig å være trygg?
2. Er det mulig å være helt trygg, eller vil vi alltid ha en viss grad av utrygghet i livet?
3. Hvem har ansvaret for at barn og ungdom føler seg trygge – staten, familien, fellesskapet, eller en selv?
4. Er trygghet like viktig som frihet? Kan man miste det ene for å få det andre?
5. Hvorfor tror dere noen samfunn, som Eswatini, sliter mer med å gi trygghet til sine innbyggere enn andre?

Arbeidsark

Reis deg opp hvis...

Påstander du kan bruke i gruppen din for å skape aktivitet og samtidig få et visuelt bilde du kan bruke i samtale i etterkant.

Rettferdighet

hvis du noen gang har følt at noe var urettferdig.

hvis du mener alle skal behandles likt, uansett hvor de kommer fra.

hvis du synes det er urettferdig at noen har mye mer enn andre.

hvis du mener alle bør ha rett til utdanning.

Trygghet

hvis du føler deg trygg på skolen.

hvis du noen gang har kjent deg utrygg i en situasjon.

hvis du mener alle barn i verden har rett til å vokse opp trygt.

hvis du mener trygghet er like viktig som mat og klær.

Mindre ulikhet

hvis du tror at noen i Norge har det mye vanskeligere enn andre.

hvis du har sett eller opplevd at noen ble holdt utenfor på grunn av penger, klær eller bakgrunn.

hvis du synes det er viktig at forskjellene mellom fattige og rike land blir mindre.

hvis du tror utdanning kan hjelpe til å utjevne forskjeller.

Likeverd

hvis du mener gutter og jenter bør ha like muligheter.

hvis du synes alle skal ha samme verdi uansett hudfarge, språk eller religion.

hvis du tror vi i Norge har noe å lære av mennesker i andre land.

hvis du synes det er galt at noen barn må slutte på skolen fordi de må jobbe hjemme.

«Er det rettferdig?»

Lærerveiledning

Hensikten med spillet er:

Deltakerene skal erfare hvordan ulikhet oppleves i praksis.

Deltakerene skal reflektere over hva som er rettferdig fordeling, og hvordan ulikhet kan påvirke muligheter.

Deltakerene skal knytte erfaringen til temaene rettferdighet, mindre ulikhet, trygghet og likeverd.

Gjennomføring:

Del ut konvoluttene uten å forklare hvorfor fordelingen er ulik.

Start oppgaven og la gruppene jobbe i 10 minutter.

Rike grupper vil lett lykkes.

Fattige grupper vil slite.

Noen grupper kan begynne å be om å bytte eller samarbeide.

Etterpå presenterer hver gruppe resultatet sitt.

Refleksjon i plenum:

Bruk tid til å snakke sammen etter spillet:

Hvordan føltes det å være i en gruppe med få ressurser?

Hvordan føltes det å ha mange ressurser?

Var det noen som prøvde å dele eller samarbeide?

Hva sier dette om hvordan verden er fordelt i dag?

Er det rettferdig at noen har alt de trenger, mens andre nesten ikke har noe?

Hvordan henger dette sammen med utdanning, trygghet og likeverd?

Forberedelse

Del opp i grupper på 4–5 deltakerene. Gi hver gruppe en konvolutt med ulik fordeling av ressurser:

GRUPPE A (rike)

Mange ark, flere penner, saks, teip, kanskje fargestifter.

GRUPPE B (middels)

Noen få ark og én penn.

GRUPPE C (fattig)

Ett ark, ingen penn eller saks. Kanskje bare en blyantstump.

Oppgavekort 1 TÅRN

«Bygg det høyeste tårnet av papir dere kan på 10 minutter. Bruk de ressursene dere har i konvolutten.»

Oppgavekort 2 PLAKAT

«Lag en plakat som viser hva rettferdighet betyr for dere. Bruk de ressursene dere har i konvolutten. Tidsramme: 10 minutter.»

Oppgavekort 3 KREATIV UTFORDRING

«Lag en oppfinnelse som kan gjøre verden mer rettferdig. Tegn eller bygg en enkel modell på 10 minutter med de ressursene dere har.»

UTSTYR

Konvolutter eller små poser (én per gruppe eller elev).

Papirark (f.eks. for å bygge noe eller tegne en oppgave).

Penner/fargestifter.

Saks, teip, lim.

Eventuelt små godterier eller brikker (kan brukes som «penger»).

Tips: Bruk enkle ting du har tilgjengelig. Poenget er at ressursene fordeles veldig ulikt.

Variasjoner

Byttehandel: La gruppene bytte ressurser underveis (men på urettferdige premisser – f.eks. at de rike kan kreve mye i retur).

Lærer som «verdensbank»: Tilby ekstra ressurser, men bare til noen grupper, for å illustrere bistand og makt.

Utdanning som ressurs: Gi enkelte grupper et «kort» som sier at de har utdanning, og derfor får ekstra tid eller bonuspøeng.

Avslutning

Knytt opplevelsen tilbake til FN's bærekraftsmål nr. 10 (Mindre ulikhet) og prosjektet I want to graduate. Spør:

Hvordan kan utdanning være en nøkkel til å jevne ut slike forskjeller?

Forslag til gjennomføring av kurs

Kurset kombinerer bibelfortellinger, refleksjonsspørsmål, gruppearbeid og praktiske aktiviteter.

Vi skal både lære, samtale og oppleve hvordan små handlinger kan gjøre en stor forskjell – lokalt og globalt.

Tema for kveldene:

En verden i endring – hvorfor angår bærekraft oss?

Rettferdighet – hva betyr det egentlig?

Likeverd – å se hverandre som like mye verdt

Mindre ulikhet – hvordan kan vi utjevne forskjeller?

Trygghet – for barn og unge i Norge og globalt

Kursplan - 2/3 kvelder

Kurskveld 1	Kursdag 2	Kursdag 3
Oppstart og velkommen Introduksjon av kurset, forventninger, presentasjon Leksjon 1: En verden i endring Film om bærekraftsmålene, samtale i grupper, refleksjon Kaffepause Leksjon 2: Hva er rettferdighet? Filosofisk samtale, case fra Busia, diskusjonsoppgaver Matpause Leksjon 3: Likeverd – hva betyr det? Ubunifu-prosjektet, bibelrefleksjon, ressurs-lotteri spill Kaffepause Avrundning – kort oppsummering	Oppstart – tilbakeblikk fra forrige kveld Leksjon 4: Mindre ulikhet – hvordan? Mosambik-case, ressursfordelingsspill, gruppearbeid Kaffepause Leksjon 5: Hvordan skape trygghet? Historien fra Eswatini, sirkel-samtale, skriveøvelse Matpause Refleksjon i grupper – «Hva betyr dette for oss lokalt?» Kaffepause Avrundning – oppsummering og korte vitnesbyrd	(valgfri fordypning/avslutning) Oppstart – tilbakeblikk på de fem leksjonene Fordypning – gruppearbeid: «Hva kan vi gjøre lokalt?» Kaffepause Praktisk planlegging – utvikle en konkret aksjon (eks. Ubunifu-aksjon) Matpause Avslutning – presentasjoner, fellesskap, bønn/markering Kaffepause Slutt – utdeling av kursbevis/ evaluering (dersom aktuelt)

Invitasjon til kurs i bærekraft - lokalt og globalt

Kurs: Bærekraft – lokalt og globalt

Hva har FNs bærekraftsmål med oss å gjøre? Hva sier Bibelen om rettferdighet og likeverd?

Og kan vi – som enkeltpersoner, menighet og fellesskap – faktisk gjøre en forskjell, både lokalt og globalt?

Dette kurset inviterer deg til å bli med på en reise der vi kobler tro, rettferdighet og bærekraft. Gjennom to-tre kvelder får du:

Inspirasjon – sterke historier fra Kenya, Mosambik og Eswatini

Fellesskap – gode samtaler, refleksjon og aktiviteter

Nøkler til handling – konkrete ideer for hvordan du kan bidra til endring

Temaene vi utforsker:

En verden i endring – hvorfor bærekraft angår oss alle

Rettferdighet – enkelt å kjenne, men vanskelig å definere

Likeverd – å se hverandre som like mye verdt

Mindre ulikhet – utdanning som nøkkel til forandring

Trygghet – for barn og unge i Norge og globalt

Praktisk informasjon

Tid: 2–3 kurskvelder (ettermiddag/kveld)

Sted:

Servering: Matpause og kaffepauser inkludert

Målgruppe: Ungdom og voksne som vil lære, reflektere og handle

Pris:

Påmelding

Meld deg på innen

Ta gjerne med en venn – dette blir lærerikt, utfordrende og engasjerende

«Ressurs-lotteriet»

Formål: Å erfare ulikheter i livssjanser og diskutere hvordan prosjekter som Ubunifu kan utjevne forskjeller.

Livskort - profiler

Amina, 17 år – Turkana, Kenya

Utdanning: Ufullstendig grunnskole

Økonomi: Fattig (familien lever på under 2 USD/dag)

Geografi: Landsby i et tørt område, lite jordbruk

Sårbarhet: Stor risiko for å måtte slutte på skolen

Jonas, 16 år - Oslo, Norge

Utdanning: Full grunnskole og videregående tilgjengelig

Økonomi: Rik (foreldre med høy inntekt, trygg økonomi)

Geografi: By med god infrastruktur

Muligheter: Fri tilgang til helsehjelp og utdanning

Grace, 18 år – Busia, Kenya

Utdanning: Har fullført grunnskole, men skoleavgift gjør videre utdanning usikker

Økonomi: Fattig, familien er småbønder rammet av klimaendringer

Geografi: Landlig område utsatt for oversvømmelser

Muligheter: Deltar i ungdomsgrupper for rettighetsarbeid

Sofie, 17 år – Dokka, Norge

Utdanning: Videregående tilgjengelig, men langt å pendle

Økonomi: Middelklasse, foreldre jobber i offentlig sektor

Geografi: Distriktskommune, færre kultur- og jobbmuligheter

Muligheter: Støtte fra velferdsstaten

Linet, 15 år – Turkana, Kenya

Utdanning: Har begynt, men risiko for å droppe ut pga. tørke og barneekteskap

Økonomi: Svært fattig (livnærer seg på husdyrhold)

Geografi: Tørt, konfliktutsatt område

Muligheter: Ubunifu-prosjektet gir håp om yrkesutdanning

Per, 15 år – Undredal, Norge

Utdanning: Grunnskole

Økonomi: Middels økonomi

Geografi: Distriktskommune, Geiter og bondeliv. Langt til fritidstilbud

Muligheter: Bli i bygda eller flytte ut.

UTDANNING

Gir tilgang til videregående skole eller yrkesutdanning

**TILGANG TIL
YRKESUTDANNING –**

F.eks. håndverk, mekaniker eller tekniske fag

JOBBMULIGHET

Tilgang til arbeid og inntekt

ENTREPRENØRSKAP

Støtte til å starte små bedrifter

HELSETILGANG

Gratis helsehjelp og vaksiner

UTVIKLINGSMULIGHETER

Læring i digitale ferdigheter, ledertrening og innovasjon

STØTTE FRA FAMILIE

Økonomisk eller sosial støtte

UNGDOMSGRUPPER

Støttefellesskap som gir bedre sjanser til å lykkes

MIKROLÅN

Mulighet til å starte en liten bedrift

Avslutning: Samtale i plenum om hvor stor forskjell små ressurser kan gjøre.

INGEN RESSURSER

Mister muligheter midlertidig

Læreplan

Det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling i LK20 legger vekt på at elevene skal forstå dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og handle etisk og miljøbevisst. Elevene skal se sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold, og reflektere over konsekvenser av egne valg

Ressursbanken for bærekraft (bl.a. fra FN-sambandet) legger vekt på elevenes handlingskompetanse – at de aktivt kan bruke kunnskapene i praksis gjennom kritisk tenkning, kreativitet, kommunikasjon, samarbeid og problemløsning

1. Bærekraft, kirke og bibel

<i>Kunnskapsmål</i>	<i>Læringsmål</i>
Eleven skal kunne: beskrive sentrale begreper fra Bibelen og kristen tradisjon som handler om menneskets ansvar for skaperverket (f.eks. forvalteransvar). kjenne til hvordan kristen tro og Bibelen presenterer sammenhenger mellom tro og omsorg for natur og mennesker. forstå hvordan kirken og kristne samfunn historisk og i dag har ulike tolkninger og praksiser knyttet til miljø og bærekraft.	Eleven skal kunne: forklare hva forvalteransvar betyr med egne ord, og diskutere hvorfor dette kan være relevant i møte med miljø- og bærekraftsutfordringer. analysere utvalgte bibeltekster eller kirkesyn (f.eks. skapelsesberetningen, dominans vs. forvalterperspektiv) og koble dem til bærekraftige praksiser. reflektere kritisk over hvordan man i en kirkelig kontekst kan bidra til bærekraftig endring, og planlegge et konkret tiltak (f.eks. miljøvennlig kirkearrangement eller bevissthetstiltak).

Kobling til læreplanverket

Temaet inviterer til refleksjon over etiske og religiøse perspektiver i bærekraft, i tråd med overordnet tverrfaglig mål om å utvikle etisk ansvarlighet

Elevene vil trene på å undersøke, tolke og bruke tekster – relevant for kompetansemål i KRLE og samfunnsfag.

2. Bærekraft og rettferdighet

<i>Kunnskapsmål</i>	<i>Læringsmål</i>
Eleven skal kunne: beskrive hva som menes med sosial rettferdighet i bærekraftskontekst – både nasjonalt og globalt. kjenne til eksempler på hvordan ulikhet, forbruk og klima påvirker rettferdighet og tilgang på ressurser. vite at bærekraftig utvikling handler om samspillet mellom miljø, økonomi og sosiale forhold	Eleven skal kunne: drøfte sammenhenger mellom forbruk, klima og ulikhet, og gi eksempler på rettferdige og bærekraftige løsninger i hverdagen og i samfunnet. gjennomføre et lite prosjekt eller rollespill som viser hvordan bærekraft og rettferdighet påvirker ulike grupper (f.eks. ved å bruke FNs bærekraftsmål som mål 10, 16) samarbeide i grupper for å analysere en case (f.eks. global handel, ressursfordeling, klimarelaterte migrasjoner) og presentere forslag til mer rettferdige og bærekraftige alternativer.

Kobling til læreplanverket

Elever utvikler handlingskompetanse og samfunnsforståelse gjennom å forstå og diskutere komplekse spørsmål rundt rettferdighet og bærekraft

Kompetansemål i samfunnsfag for 8.–10. trinn oppmuntrer elever til å reflektere over hvordan de kan påvirke samfunnet selv og framtiden

3. Likeverd – hva betyr det?

<i>Kunnskapsmål</i>	<i>Læringsmål</i>
Eleven skal kunne: forklare begrepet likeverd og forskjellen mellom likeverd og likhet. kjenne til hvordan likeverd er forankret i menneskerettigheter, kristen tro og norske verdier. forstå hvordan mangel på likeverd kan skape diskriminering og urettferdighet.	Eleven skal kunne: gi eksempler på situasjoner fra hverdagen der likeverd respekteres – og der det brytes. drøfte hvorfor likeverd er viktig i et samfunn med mangfold (språk, kultur, kjønn, funksjonsevne). reflektere over hvordan skolen, kirken og samfunnet kan bidra til å fremme likeverd.

Kobling til læreplanverket

Overordnet del – menneskeverd: «Menneskeverdet er ukrenkelig. Elevene skal lære å respektere og verdsette andres liv og integritet.»

Samfunnsfag: Kompetansemål 10. trinn: drøfte årsaker til og konsekvenser av rasisme og diskriminering og reflektere over hvordan fordommer kan motarbeides (SAF01-04).

KRLE: Kompetansemål 10. trinn: utforske og reflektere over etiske problemstillinger knyttet til likeverd og menneskerettigheter (RLE01-03)

4. Mindre ulikhet – hvordan oppnår vi det?

<i>Kunnskapsmål</i>	<i>Læringsmål</i>
Eleven skal kunne: gjøre rede for hva sosial og økonomisk ulikhet betyr, både nasjonalt og globalt. forstå hvordan ulikhet påvirker levekår, utdanning og muligheter for mennesker. kjenne til FNs bærekraftsmål nr. 10: «Mindre ulikhet».	Eleven skal kunne: analysere enkle eksempler på ulikhet (for eksempel lønn, utdanning, helse) og foreslå tiltak for å minske den. reflektere over hvordan egne valg og samfunnets prioriteringer kan bidra til å utjevne forskjeller. delta i gruppearbeid eller rollespill om rettferdig fordeling av ressurser.

Kobling til læreplanverket

Tverrfaglig tema – bærekraftig utvikling: Elevene skal utvikle forståelse for hvordan ulikhet, fattigdom og klima henger sammen.

Samfunnsfag: Kompetansemål 10. trinn: gjøre rede for økonomiske strukturer i samfunnet og drøfte hvordan disse kan påvirke fordeling av ressurser og makt (SAF01-04).

Matematikk (statistikk og samfunnsforståelse): bruke statistiske metoder til å utforske og diskutere samfunnsspørsmål, inkludert ulikhet og fordeling (MAT01-05).

5. Trygghet – hvordan skapes det?

<i>Kunnskapsmål</i>	<i>Læringsmål</i>
Eleven skal kunne: forstå hva trygghet betyr, både personlig (følelser, relasjoner) og samfunnsmessig (rettigheter, sikkerhet). kjenne til faktorer som skaper utrygghet, f.eks. mobbing, vold, urettferdighet eller fattigdom. vite hvordan trygghet henger sammen med menneskers mulighet til å lære, utvikle seg og delta i fellesskap.	Eleven skal kunne: reflektere over hva som gir dem selv trygghet i hverdagen. samarbeide med andre om å lage forslag til hvordan skolen, kirken eller lokalsamfunnet kan være tryggere fellesskap. forklare hvorfor trygghet er en forutsetning for læring, vennskap og bærekraftige samfunn.

Kobling til læreplanverket

Overordnet del – folkehelse og livsmestring: «Elevene skal lære å håndtere medgang og motgang, utvikle god dømmekraft og trygge relasjoner.»

Samfunnsfag: Kompetansemål 10. trinn: utforske og drøfte hvordan menneskerettigheter, likestilling og demokratiske verdier legger grunnlag for trygghet og frihet i samfunnet (SAF01-04).

KRLE: Kompetansemål 10. trinn: drøfte etiske problemstillinger knyttet til trygghet, fellesskap og ansvar (RLE01-03)

Kildeliste

Læreplanverket og nettressurser

Utdanningsdirektoratet (2017). Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen (LK20). Hentet fra <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del>

Utdanningsdirektoratet (2020). Kompetansemål i samfunnsfag, 10. trinn (SAF01-04). Hentet fra <https://www.udir.no/lk20/saf01-04>

Utdanningsdirektoratet (2020). Kompetansemål i KRLE, 10. trinn (RLE01-03). Hentet fra <https://www.udir.no/lk20/rle01-03>

FN-sambandet (2023). Ressursbank for bærekraft 8.–10. trinn. Hentet fra <https://fn.no/under-visning>

Opplastede dokumenter brukt i prosjektet

Bærekraftsboka (u.å.). FNs bærekraftsmål i lys av kristen tro. Utgitt av Norad og Seksjon for diakoni og samfunn i Kirkerådet.

Tangen, K. I. (2020). Pentekostal spiritualitet, økoteologi og miljøengasjement. *Scandinavian Journal for Leadership & Theology*, 7.

Jakobsen, M. (2022). Kristus og naturen: Hvordan motivere til miljøengasjement i kirke og menighet. *Scandinavian Journal for Leadership & Theology*, 9.

Pinse Bistand (2025). Prosjektkatalog25. Oslo: Pinsebevegelsen.

Lysne, V. I. (2002). Likeverd – grunnlaget for vekst og utvikling. *Norsk senter for barneforskning*.

Stokland, E. (u.å.). Likeverd og fordeling. [Dokumentutdrag].

Nosrati, E. (2023). Ulikhetens geografi. I T. Fløtten, H. C. Kavli & S. Trygstad (red.), *Ulikhetens drivere og dilemmaer*. Universitetsforlaget.

Eide-Midsand, N. (2017). Betydningen av å være trygg. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*.

Free Pentecostal Fellowship in Kenya (FPFK). (2023). *Ubunifu II Project Document 2024–2025*. Nairobi: FPFK.

Free Pentecostal Fellowship in Kenya (FPFK). (2024). *Linda Mtoto Project Document 2024–2028*. Nairobi: FPFK.

Norwegian Pentecostal Mission. (2024). *Linda Mtoto – Half-year Status Report, Year 1*. Oslo: NPM.

Digni. (2023). 11060 NPM – I want to graduate Mozambique 2025–2029: Digni's feedback. Oslo: Digni.

Igreja Evangélica Assembleia Livre em Moçambique (IEALM). (2024). *I want to graduate project phase 2025–2029 – Project Document*. Maputo: IEALM.

NATICC (Shiselweni, Eswatini). (2022). *NATICC 2023–2027 Project Application*. Shiselweni: NATICC.

NATICC (Shiselweni, Eswatini). (2024). *Most Significant Change Stories – NATICC Project*. Shiselweni: NATICC.

CDD Mozambique. (2023). *The success of youth policies requires coordinated actions between the Government, civil society and development partners*. Maputo: CDD.

Bli med og gjør en forskjell!

Gjennom Pinse Bistand støtter vi
prosjekter som gir barn utdanning,
fremmer likestilling, bekjemper fattigdom
og bygger en grønnere fremtid.

Gi din gave på Vipps: 969638

– alle midler går uavkortet til
prosjektene!

Pinse Bistand er bistandsavdelingen til den norske Pinsebevegelsen, og ble etablert som en forening i 1997. Organisasjonen eies av bevegelsens 340 menigheter og har siden starten hatt et tydelig oppdrag: å mobilisere menighetene i Norge til evangelisk og diakonal virksomhet som formidler Guds kjærlighet – både i ord og handling.

Som medlem av paraplyorganisasjonen Digni, forvalter Pinse Bistand midler fra Norad og samarbeider tett med lokale kirker og partnere i sør. Sammen arbeider de for å bygge sterke, bærekraftige lokalsamfunn og gi mennesker muligheten til å forme sin egen fremtid.

Forvalter store bistandsmidler

I 2025 har Pinse Bistand ti Norad-finansierte prosjekter i Kenya, Uganda, Mosambik og Eswatini. Prosjektene spenner fra klima og grønn energi til utdanning, fredsarbeid og beskyttelse av sårbare barn.

Gjennom avtalen med Norad kan Pinse Bistand hente inn 10 prosent egenandel, mens 90 prosent finansieres av Norad. Det betyr at når en lokal pinsemenighet samler inn 1000 kroner, utløses hele 10 000 kroner til bistandsarbeid. Denne ordningen gjør at både enkeltmenigheter og givere kan få stor gjennomslagskraft med relativt små bidrag.

Samspill mellom Norge og sør

Pinse Bistand fungerer som et bindeledd mellom menigheter i Norge og lokalsamfunn i sør. De norske menighetene bidrar med engasjement, innsamlingsarbeid og økonomisk støtte, mens partnerne i mottakerlandene står for den lokale gjennomføringen. Dette gir eierskap i sør og et sterkt fellesskap i nord.

Konkrete resultater

Prosjektene har allerede gitt tydelige resultater:

Enker i Kenya har fått juridisk støtte og respekt i samfunnet, og over 90 % er nå i stand til å kreve sine rettigheter.

Ungdom i Turkana har fått yrkesopplæring og kan nå forsørge familiene sine gjennom egne småbedrifter.

Fredsdialog-prosjekter har samlet ulike folkegrupper gjennom fotballturneringer og kvinnegrupper, og lagt grunnlag for varig fred.

En investering i fremtiden

Pinse Bistand er mer enn bistand – det er en mulighet til å investere i mennesker og lokalsamfunn som skaper varig forandring. For norske pinsemenigheter betyr det at hver gave blir en del av et større bilde: en global bevegelse av kirker som sammen bygger håp, rettferdighet og utvikling.

Økonomi

Pinse Ung

Start ny gruppe

Register lokallag i Pinse Ung

Ønsker dere å starte en barne-eller ungdomsgruppe tilknyttet deres lokale kirke? Da kan dere registrere gruppen i Pinse Ung og få tilgang til oppstartsmidler og få utbetalt frifondstøtte hvert år dere sender inn årsrapport.

K-STUD
Kristelig studieforbund

Registrer alltid K-stud for støtte på godkjente kurs

Sammen for rettferdighet har godkjent studieplan i k-stud. Du kan enkelt laste ned excel-dokumentet under, som lastes opp direkte i K-stud. Husk å føre hvem som er tilstede.

Last ned
deltakerliste-mal
(excel)

Er det lønnsomt å registrere timene i K-stud?

Kurset er estimert til å vare i 9-12 timer, Timesatsen du får på kurs fra K-stud er i dag, 120 kr pr time.

Regnestykket blir da. $9 \times 120 \text{ kroner} = 1080,-$

Det må være minimum 4 deltakere og 75% oppmøte.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

